

In memoriam professor Jüri Männiste

23.02.1938–07.02.2012

Raske haigus viis meie hulgast manalateele tunnustatud kirurgi ja kirjamehe professor Jüri Männiste. Ta sündis Võru linnas ning lõpetas seal ka Fr. R. Kreutzwaldi nimelise 1. keskkooli. Aastatel 1956–1962 õppis ta Tartu ülikooli arstiteaduskonnas. Ülikoolis õppimise ajal oli ta Üliõpilaste Teadusliku Ühingu kirurgiaringi aktiivne liige. Stuumiumi lõpetamise järel töötas ta kirurgina mitmel pool Tallinnas ja selle lähistel, sh Kallavere, Harjumäe ja Tõnismäe haiglas.

Teaduste kandidaadi väitekirja alajäsemete kroonilise veenipudulikkuse sündroomi diagnostiliste meetodite võrdlevast hindamisest kaitses ta 1968. aastal ning doktoritöö jäsemete ja vaagna magistraalveenide tromboosi kirurgilisest ravist 1974. aastal. Professorikutse anti talle 1986. aastal. Kirurgilise tegevuse kõrval töötas ta Tallinna Pedagoogilise Instituudi meditsiinkateedri vanemõpetajana ja Tartu Riikliku Ülikooli hospitaalkirurgia kateedri professorina.

Aastatel 1976–1980 oli ta Tallinna Vabariikliku Haigla (praegu Ida-Tallinna Keskhaigla) üldkirurgiaosakonna juhataja ja 1980–1983 Tallinna Kiirabihaigla II kirurgiaosakonna juhataja. Alates 1987. aastast oli professor Männiste kolm aastat Eesti NSV tervishoiuministeeriumi pekirurg. Seejärel töötas ta Tallinna Kivimäe Haigla kopsukirurgia osakonna juhatajana ja kirurgina erahaiglas Fertilitas. Ta kuulus 1996.

aastal loodud Eesti Seniorkirurgide Seltsi asutajaliikmete hulka.

Prof Männiste kasutatud kirurgiliste operatsioonide ja uurimismeetodite diapason oli väga lai: herniotoomia, varikektoomia, apendektoomia, mao- ning kaksteistsõrmiksoole-haavandi mulgustuste üleõmblus ja ekstsisioon, maoreseksioonid Billrothi I ja II meetodil ühes nende mitmete modifikatsioonidega, gastrektoomia, mao proksimaalne reseksioon, püloorust säilitav Macki operatsioon; splenektoomia, lumbaalne sümptektoomia; koletsüstektoomia, erinevad sapiteede rekonstruktiivsed operatsioonid ja papillosfinkteroplastika; pankreatodigestiivsed anastomoosid, totaalne pankreat-

ektoomia, *duodenumi*'t säilitav pankrease reseksioon Longemire'i järgi, Wipple'i operatsioon, pankrease mahukas reseksioon kõndi plombeerimisega, pankrease reseksioonid verejooksude korral; söögitoru divertiiikulite reseksioon, refluksösofagiidi ja söögitorulahi songa transabdominaalne ja trans-torakaalne operatsioon; õonesveeni plikatsiooni ja kopsuarteri emboolia vältimise kirurgilised meetodid.

Professor Jüri Männiste oli väga mitmekülgne ja produktiivne kirjamees. Ta avaldas seitse monograafiat (sealhulgas sarjas „*Scripta medicorum*“ käsiraamatud „Kirurgiline biliopankreatoloogia“ ja kaasautorisuses prof Uno Sibulaga „Fleboloogia“), 200 teadusartiklit ja 17 luulevihikut. Ta oli ka 2 õppefilmi autor. Ta kuulus teadlaste kollektiivi, keda 1982. aastal tunnustati ENSV teaduspreemiaga aastatel 1960–1981 Eestis veresoontekirurgia meetodite arendamise ja juurutamise eest. 2007. aastal autasustati teda Eesti Punase Risti III klassi teenetemärgiga.

Professor Jüri Männistet iseloomustas alati positiivne ellusuhtumine ning ta oli suure töövõimega särav isiksus ja kütkestav lektor. Talle oli omane aktiivne eluhoiak ja kriitiline meel meie igapäevaelu suhtes.

Eesti kirurgide sügav austus lahkunud kolleegile!

Eduard Viira
eduardviira@hotmail.ee